

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
CYFARFOD:	CYNGOR SIR
DYDDIAD:	30 Mai 2013
TEITL YR ADRODDIAD:	TREFNIADAU CYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL YN Y CYNGOR
ADRODDIAD GAN:	PENNAETH DROS DRO – GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD
PWRPAS YR ADRODDIAD:	RHOI SYLW I GYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL YN DILYN ETHOLIAD LLYWODRAETH LEOL AR 2 MAI 2013

1.0 Yn dilyn y newidiadau diweddar yn aelodaeth y Grwpiau Gwleidyddol ar ôl yr Etholiad, mae angen i'r Cyngor adolygu ei drefniadau cydbwysedd gwleidyddol ar ei Bwyllgorau.

2.0 Mae Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 yn nodi'r prif egwyddorion ar gyfer cydbwysedd gwleidyddol, sef:

“(a) that not all the seats on the body are allocated to the same political group;

(b) that the majority of the seats on the body is allocated to a particular political group if the number of persons belonging to that group is a majority of the Authority's membership;

(c) subject to (a) and (b) above, the number of seats on the ordinary committees of a relevant Authority which are allocated to each political group bears the same proportion to the total of all the seats on the ordinary committees of that Authority as is borne by the number of members of that group to the membership of the Authority; and

(d) subject to paragraphs (a) to (c) above, that the number of the seats on the body which are allocated to each political group bears the same proportion to the number of all the seats on that body as is borne by the number of members of that group to the membership of the Authority.”

3.0 Mae tabl ynghlwm sy'n amlinellu cydbwysedd gwleidyddol Pwyllgorau'r Cyngor yn unol â'r ddeddfwriaeth uchod. Mae'r tabl yn awr yn dangos y tri grŵp gwleidyddol gyda 13,12 a 3 Aelod a'r 2 Aelod nad yw'r rheolau cydbwysedd gwleidyddol yn berthnasol iddynt.

4.0 Rhoddwyd sylw i natur pob un o Bwyllgorau'r Cyngor a'r rheini y mae gofynion Cydbwysedd Gwleidyddol yn berthnasol iddynt ac maent wedi eu grwpio fel a ganlyn:-

- Sgriwtini:-
 - Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol (10 aelod)
 - Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio (10 aelod)

- Rheoleiddiol:-
 - Cynllunio a Gorchmynion
 - Archwilio
 - Penodiadau
 - Apeliadau
 - Trwyddedau
 - Gwasanaethau Democrataidd

- Pwyllgorau eraill:-
 - Cynllunio ar y Cyd(Cynllun Datblygu Lleol)
 - CYSAG
 - Penodiadau i'r Pwyllgor Safonau
 - AAA
 - Tâl a Graddfeydd
 - Is-Bwyllgor Indemniadau

5.0 Mae cyfanswm o 114 o seddau i'w dyrannu.

6.0 Yn naturiol, onid yw'r symiau'n gweithio allan fel bod cyfanrif o seddau ar gael fel cyfanswm, a chyfanrif o seddau ar bob pwyllgor, mae'n anochel y bydd ffractsiynau ac ni fydd yn bosib cydymffurfio'n union. Fodd bynnag, mae angen sicrhau'r cydymffurfiaeth orau posib o ran nifer y seddau a ddyrennir, a hynny'n unol â'r egwyddorion a amlinellir ym mharagraff 2 uchod.

7.0 Ni all pob grŵp gwleidyddol ar y Cyngor ond dyrannu'r seddau y mae'n eu derbyn dan y trefniadau cydbwysedd gwleidyddol i'w aelodau ei hun, ac ni all ddyrannu sedd i Gynghorydd nad yw'n aelod o'r un grŵp gwleidyddol.

8.0 Yn unol â'r protocolau rheolaeth wleidyddol, bydd angen i'r Arweinyddion Grwpiau ac Arweinydd y Cyngor gyfarfod gyda'r Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd Dros Dro cyn y cyfarfod o'r Cyngor i ddarparu rhestr o enwau'r rheini sy'n cynrychioli eu grŵp ar y Pwyllgorau unigol a'r Aelodau nad yw'r rheolau cydbwysedd yn berthnasol iddynt, ynghyd â'u cynigion ar gyfer pa Gynghorwyr fydd yn Cadeirio ac yn Is-Gadeirio pob pwyllgor i baratoi ar gyfer y cyfarfodydd fydd yn dilyn yn syth ar ôl y cyfarfod o'r Cyngor ar 30 Mai 2013 i ethol Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion i bwyllgorau.

9.0 Er nad yw gofynion cydbwysedd gwleidyddol yn berthnasol i'r Pwyllgor Safonau, mae angen i'r Cyngor benodi 2 Aelod Etholedig i wasanaethu ar y Pwyllgor hwnnw am dymor y Cyngor.

10.0 Argymhellion:-

Gofynnir i'r Cyngor:

- (i) nodi'r trefniadau cydbwysedd gwleidyddol priodol newydd a'r nifer o seddau a roddir i bob Grŵp dan Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989, a nifer y seddau a roddir yn ôl trefn ac arfer i'r Aelodau nad yw'r rheolau cydbwysedd gwleidyddol yn berthnasol iddynt.
- (ii) cytuno'r cyfanrif o seddau a rennir i'r Aelodau nad yw'r gofynion cydbwysedd gwleidyddol yn berthnasol iddynt, a bod yr Arweinyddion Grwpiau ac Arweinydd y Cyngor yn penderfynu ar ddyraniad y seddau hynny i'r Aelodau hynny (trwy gytundeb lle mae modd gwneud hynny).
- (iii) cadarnhau enwau'r Aelodau sy'n eistedd ar y pwyllgorau a nodir isod fel bod modd paratoi ar gyfer y cyfarfodydd i ethol Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion ac a gynhelir yn syth ar ôl y cyfarfod hwn:
 - Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
 - Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
 - Pwyllgor Archwilio
 - Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion
 - Pwyllgor Trwyddedu
- (iv) mewn perthynas â'r Pwyllgorau eraill y manylir arnynt yn yr atodiad i'r adroddiad hwn, Arweinyddion Grwpiau i ddarparu manylion am aelodaeth y Pwyllgorau hynny i'r Rheolydd Gwasanaethau Pwyllgor cyn gynted ag y bo modd.
- (v) penodi dau Aelod i wasanaethu ar y Pwyllgor Safonau am dymor y Cyngor hwn yn unol â pharagraff 9 uchod.

Atodiad 1

CYRFF ALLANOL, CYD BWYLLGORAU, PARTNERIAETHAU A LLYWODRAETHWYR YSGOL – MAI 2013

I'W PENDERFYNU GAN Y CYNGOR (Mi fydd angen penodi Aelod o'r Pwyllgor Gwaith ar gyfer rhai o'r Cyrff Allanol isod. Yr Arweinydd fydd yn penodi)(gweler trosodd).

Rhif	Teitl	Nifer eu hangen	Enwau
1.	Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (1) (3 aelod i'w penodi tan yr Etholiadau Awdurdod Lleol nesaf ym Mai 2017)	3	L Davies, Jim Evans, Jeff Evans
2.	Panel Gweithredol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (1.1) (2 aelod o'r 3 uchod)	2	L Davies, Jeff Evans
3.	Pwyllgor Archwilio Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (1.2) (yr aelod sydd ar ôl)	1	Jim Evans
4.	Cyngor Iechyd Cymunedol Ynys Môn (9) (3 aelod i wasanaethu ar Bwyllgor Lleol Ynys Môn tan yr Etholiadau Awdurdod Lleol ym Mai 2017).	3	R Jones, Jeff Evans, A Griffith
5.	Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (13.1) (Arweinydd a Dirprwy Arweinydd)	2	I Williams, J Arwel Roberts
6.	Grŵp Cydranddeiliaid Safle Wylfa (16) (7 aelod yn cynnwys yr aelodau lleol yn Wardiau Talybolion a Thwrcelyn ac 1 aelod o'r Awdurdod).	7	A Rowlands
7.	Grŵp Cyswllt Prosiect Niwclear Horizon (105) (Gall unrhyw Aelod o'r Awdurdod fynychu ond dylai cynrychiolaeth y Cyngor Sir fod yn 7 aelod, yn cynnwys yr aelodau lleol o Wardiau Talybolion a Thwrcelyn ac 1 aelod o'r Awdurdod).	7	D Thomas
8.	Pwyllgor Cyswllt Gwynedd (Cronfa Blwydd-daliadau) (90)	1	H E Jones
9.	A.H.N.E. (92) (4 Aelod o Wardiau arfordirol yn ddelfrydol yn dod o bedwar pwynt y cwmpawd ar yr ynys).	4	R Dew, L Davies, D R Hughes, Victor Hughes
10.	Cyd-bwyllgor Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru	1	Victor Hughes
11.	Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru (1 aelod annibynnol) (Gall fod am y flwyddyn ddinesig ond y mae'n arferol i bwrpasau parhad i'r penodiadau gael eu gwneud tan yr Etholiadau Awdurdod Lleol nesaf ym Mai 2013).	1	W T Hughes
12.	CAB Ynys Môn (35) (Aelod unigol)	1	R LI Jones
13.	Medrwn Môn (37) (Sylwedydd heb bleidlais)	1	I Williams
14.	Grŵp Mynediad Ynys Môn (58) (Aelod unigol)	1	A Griffith
15.	Cymdeithas yr Henoed Gwynedd a Môn (69) (Aelod unigol)	1	Jim Evans
16.	Ymddiriedolaeth Addysgol Owen Lloyd Penrhosllugwy (76) (aelod lleol)	1	D R Hughes
17.	TALNET (Cyd Gymdeithas Lyfryddol) (78) (dau aelod)	2	R Dew, Vaughan Hughes
18.	Cwmni Frân Wen (100) (Sylwedydd)	1	R M Jones
19.	Cyd-bwyllgor TAITH (33)	1	B Parry
20.	Pwyllgor Rheoli CYNNAL (73.1)	2	R M Jones, I Williams
21.	Pwyllgor Rheoli Gofal a Thrwsio Môn (a elwir yn awr yn Canllaw) (56)	1	A Mummery

(I bwrpasau gweinyddol, mae'r rhifau a ddangosir mewn bracedi ar ôl y penawdau yn cyfeirio at y cyfeiriadau ffeil o fewn y rhestr wreiddiol o Gyrrff Allanol).

MAI 2013 Cyngor Sir 5 Mawrth 2013 ac etholiad
MAY 2013 County Council 5 March 2013 and election

**PWYLLGORAU CRAFFU A THROSOLWG
SCRUTINY AND OVERVIEW COMMITTEES**

		Pwyllgorau Committees	Aelodaeth Membership				Partneriaeth	Corfforaethol	Cyfanswm Craffu Total Scrutiny
							Partnership	Corporate	
							10	10	20
Plaid Cymru Party of Wales							4	4	8
Llafur Labour							1	1	2
Grwp Annibynnol Independent Group							4.333333	4.33333	8.66667
Heb Ymaelodi Unaffiliated							0.666667	0.66667	1.33333
							10	10	20
							10	10	20

Balans ar y Cyngor Sir Balance on County Council	
Plaid Cymru Party of Wales	12
Llafur Labour	3
Grwp Annibynnol Independent Group	13
Heb Ymaelodi Unaffiliated	2
	30

ALLWEDD	KEY
<i>Chwith uchaf, italic = hawl ffracsiynol damcaniaethol</i>	
<i>Top left, italic, theoretical fractional entitlement</i>	
Dde isaf, arferol = awgrym rhif llawn	
Bottom right, normal = whole number suggestion	

Pwyllgorau Committees	LLED-FARNWROL QUASI-JUDICIAL						PWYLLGORAU ERAILL Y CYNGOR OTHER COMMITTEES OF THE COUNCIL						Cyfanswm Eraill Total Others
	Cynllunio a Gorchymnion Planning and Orders	Archwilio Audit	Gwasanaethau Democratiaidd Democratic Services	Penodiadau Appointments	Apeliadau Appeals	Trwyddedu Licensing	CYSAG SACRE	Anghenion Addysgol Arbennig Special Educational Needs	Cynllunio ar y cyd Joint Planning	Tal a Graddio Pay and Grading	Penodi Safonau Standards Appointing	Is-Bwyllgor Indemniadau Indemnities sub Committee	
Aelodaeth Membership	11	8	10	10	10	11	6	7	7	6	3	5	94
Plaid Cymru Party of Wales	4.4 5	3.2 3	4 4	4 4	4 4	4.4 5	2.4 2	2.8 3	2.8 3	2.4 2	1.2 1	2 2	37.6 38
Llafur Labour	1.1 1	0.8 1	1 1	1 1	1 1	1.1 1	0.6 0	0.7 0	0.7 1	0.6 1	0.3 0	0.5 1	9.4 9
Grwp Annibynnol Independent Group	4.76667 5	3.46667 3	4.33333 4	4.33333 4	4.33333 4	4.76667 5	2.6 3	3.033333 3	3.033333 3	2.6 3	1.3 1	2.166667 2	40.73333 40
Heb Ymaelodi Unaffiliated	0.73333 0	0.53333 1	0.66667 1	0.66667 1	0.66667 1	0.733333 0	0.4 1	0.466667 1	0.466667 0	0.4 0	0.2 1	0.333333 0	6.266667 7
	11 11	8 8	10 10	10 10	10 10	11 11	6 6	7 7	7 7	6 6	3 3	5 5	94 94

CYFANSWM LLAWN GRAND TOTAL	114
	45.6
	46
	11.4
	11
	49.4
	49
	7.6
	8
	114
	114